

HUMUSKAMPANJA

Matomullan kerääminen ja käyttäminen

Kerääminen

Milloin matomulta on valmista kerättäväksi? Tämä riippuu monesta asiasta, kuten olosuhteista, lierojen määrästä, ruokintatahdista, jne. Yleensä on hyvä antaa lierojen kompostoida ruuantähteitä ainakin pari kuukautta, joskus pidempäänkin. Multa on kuitenkin valmista käytettäväksi, kun se näyttää mullalta eikä siinä ole hajoamatonta ainesta joukossa.

Matomultaa voi kerätä pieniä määriä aina tarpeen mukaan tai matokompostin voi antaa toimia ainakin pari kuukautta ja kerätä kerralla kaikki multa talteen. Kertakeruusta esitetään alla vaihtoehtoja.

Ennen kertakeruuta on hyvä olla ruokkimatta lieroja 2-4 viikkoon. Näin lierot ehtivät syödä edelliset ruokansa ja käsitellä loppuun sen vähän, mitä edellisistä ruokinnoista on saattanut jäädä jäljelle.

Paras paikka keruulle on ulkona suojassa sateelta, mutta sisälläkin voi tarvittaessa tehdä keruuta. Sisällä toimiessa on syytä kiinnittää huomiota hyvään ilmanvaihtoon, koska kompostista leviää keruun aikana mm. sien- ja homeitiöitä, jotka usein eivät ole ongelma, mutta voivat olla varsinkin, jos kärsit immuunijärjestelmän häiriöistä. Suojamaskin käyttö on ainakin tällöin suotavaa.

Samalla kun kerää multaa, on hyvä aloittaa seuraava matokomposti. Katso tarkemmin ohjeista matokompostin perustaminen.

Valoerottelu

Yksi tapa kerätä matomulta on saada lierot liikkumaan syvemmälle pois päin valosta.

Tarvitset seuraavia asioita:

- Valoisan paikan, johon paistaa aurinko tai jossa saat sähkövalolla ohjattua lierot liikkeelle
- tilaa, johon levittää matokompostin sisältöä,
- iso pöytä tai muu taso ja siihen päälle esim
- muovipressu, koska muuten pöytään jää jälkiä,
- astian, johon kerätä valmista matomultaa,
- astian, johon laittaa lierot ja hajoamaton orgaaninen aines.

Käännä matokompostisi ylösalaisin pressulla suojatulle keruualustalle. (Vaihtoehtoisesti voit ottaa 5-10 cm kerroksen kerrallaan esim. istutuslapiolla tms.) Levitä kaadettu keko laakeaksi

kummuksi. Odota muutama minuutti, että lierot liikkuvat pois valosta. Kaavi pinnalta kerros multa kerrallaan, kunnes lieroja näkyy taas useita pintakerroksessa. Laita kaavittu multa valmiin mullan astiaan. Odota muutama minuutti ja toista prosessi. Tee näin niin kauan kunnes käsittelemätöntä multaa on pieni keko jäljellä, jossa kaikki lierot ovat yhtenä massana. Nosta lieromassa uuteen kompostiin.

Tämä menetelmä toimii hyvin, jos pohjakuivike on kokonaan kompostoitunut ja kompostissa on lähinnä lieroja ja multaa. Jos pohjakuivike ei ole kompostoitunut kokonaan, kannattaa keruuseen ottaa sellainen kerros, jossa multa on valmista.

Siivilöinti

Siivilöinti on hyvä tapa silloin, kun haluat hienoa multaa, jota sekoittaa esim. taimimultaan. Siivilöitävän kompostin tulee olla tarpeeksi kuivaa (alle 40% kosteus), jolloin se on irtonaista ja valuu hyvin siivilän läpi. Siivilöintiin sopii 3-4 mm silmäkoon metalliverkko. Tämän kokoisesta siivilästä lierot harvemmin menevät läpi, mutta läpi menee tarpeeksi valmista multaa.

Siivilöinti on lieroille traumaattinen kokemus, joten se on syytä tehdä mahdollisimman nopeasti ja varmasti, jottei aiheuta lieroille tarpeetonta kärsimystä.

Tarvitset seuraavia:

- Itsetehdyn siivilän 3-4 mm silmäkoolla
- Astian johon siivilöidä valmis multa (tämän on syytä olla isompi kuin siivilän)
- Astian johon perustaa uusi matokomposti
- Istutuslapion tms.

Ota matokompostista lapiollinen tai kaksi niin, että se peittää noin puolet siivilästä. Heiluta siivilää pyörivällä liikkeellä vaakatasossa, jolloin multa valuu alla olevaan astiaan. Kippaa siivilään jäljelle jääneet lierot ja orgaaninen aines uuteen matokompostiin (kuivikkeen päälle). Toista tätä niin kauan kuin kompostissa on lieroja ja multaa.

Houkuttelu

Houkuttelu korjuumenetelmänä perustuu siihen, että lierot houkuttelevat ruuan avulla tiettyyn paikkaan ja kerätään valmis multa ympäriltä. Kun korjaat multaa houkuttelemalla, lopeta ruokinta 1-2 viikkoa ennen korjuuta. Sen jälkeen laita yhteen kulmaan matokompostia jotain houkuttelevaa ruokaa. Tämä voi olla hedelmää, kuten melonia, tai kurpitsaa – jotain makeaa ja mehukasta. Lierot luikertelevat ruuan luokse ja voit kerätä valmista multaa ympäriltä. Usein lieroja jää ruuan ympärillekin jonkun verran, joten täysin saumaton tapa tämä ei ole.

Mikäli lieroja jää multaan runsaasti, voi tämän menetelmän yhdistää valoerotteluun tai siivilöintiin. Tämä menetelmä on hyvä myös lierojen keruuseen. Jos haluat perustaa toisen matokompostin tai antaa/myydä lieroja eteenpäin, ruualla houkuttelu on tehokas tapa kerätä lieroja yhteen paikkaan.

Matomullan käyttäminen

Matomulta on maanmainiota maanparannusainetta. Se sisältää runsaasti liukoisia ravinteita muodossa, jossa kasvit voivat hyödyntää ne. Tarkat ravinnemäärät riippuvat tietenkin siitä, mitä olet lieroille syöttänyt. Kannattaa siis ruokkia heitä monipuolisella ruokavaliolla!

Matomullassa on myös runsaasti erilaisia hajottajaeliöitä – bakteereja, sieniä, alkueliöitä, sukkulamatoja, ym. maaperän ravintoverkon jäseniä, jotka parantavat ravinnekiertoa, kun niitä lisätään maahan. Nämä eliöt – sikäli kun joukossa ei ole taudinaiheuttajia – myös estävät taudinaiheuttajia iskemästä kasveihisi.

Matomultaa voi lisätä kasvimaan, kukkapenkkiin, yrttiruokkuun ja taimimultaan. Multa toimii hyvin pinnalle levitettynä katteena. Toinen vaihtoehto on sekoittaa se mullan joukkoon, kun ruukutat kasveja tai valmistelet multaa taimikasvatukseen. Esimerkiksi taimimultaan sekoittaessa voi lisätä 10-30% tilavuudesta matomultaa. Istuttaessa matomultaa voi lisätä hieman istutuskuoppaan, jolloin kasvien juuret pääsevät nauttimaan mullan hyödyistä jo juurtuessaan.

Matomultaa voi myös sekoittaa veteen. Tätä multavettä voi käyttää kylvettävien siementen ja istutettavien taimien liottamiseen tai kasteluun.